

حسابداری منابع انسانی چیست و چرا برای سازمان‌ها اهمیت دارد؟

بیشتر افراد تصور می‌کنند که حسابداری و منابع انسانی دو علم متفاوت و کاملاً بی‌ربط هستند، در حالی که این‌گونه نیست. حسابداری منابع انسانی یکی از شاخه‌های جدید علم حسابداری است که به تازگی مورد توجه مدیران سازمان‌ها قرار گرفته است. این رشته از حسابداری به بررسی ارزش منابع انسانی در سازمان می‌پردازد. در ادامه به ارائه تعریف دقیقی از حسابداری نیروی انسانی و کاربردهای آن در سازمان می‌پردازیم.

کلیک کنید

برای دریافت دمو نرم افزارهای مالی

منابع انسانی چیست؟

هر سازمانی دارای منابع گوناگونی است که برای رسیدن به اهداف خود از آن‌ها استفاده می‌کند. نیروی انسانی (کارکنان سازمان) هم یکی از مهم‌ترین بخش‌های منابع سازمان محسوب می‌شوند. موضوعاتی مانند انگیزه کارکنان، رفتار سازمانی، آموزش نیروهای سازمان و... همگی در حوزه منابع انسانی قرار دارند.

واژه منابع انسانی نخستین بار در سال 1966 عنوان و پس از آن کم‌کم و به مرور زمان اصطلاح مدیریت منابع انسانی در سازمان‌ها مطرح شد. مدیریت منابع انسانی به معنای توسعه و مدیریت کارکنان سازمان است و هدف از آن هم افزایش بهره‌وری و کارایی افراد در راستای دستیابی به اهداف سازمانی است. امروزه این سمت شغلی، یکی از شغل‌های پرتقاضا در بازار کار محسوب می‌شود و افراد زیادی هم به مطالعه این رشته تحصیلی در دانشگاه‌ها می‌پردازند. از جمله وظایف مدیران منابع انسانی و کارکنان این واحد می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- رسیدگی به مشکلات کارکنان در سازمان و تلاش برای رفع آن‌ها
- جذب و استخدام نیروهای جدید برای سازمان
- افزایش روحیه و انگیزه کارکنان
- جلوگیری از افزایش نرخ خروج از سازمان
- بررسی امور مربوط به حقوق و مزایای کارکنان
- بررسی امور فرهنگی سازمان

حسابداری چیست؟

حسابداری یکی از زیرشاخه‌های پرطرفدار و پرکاربرد علم اقتصاد است. هر سازمانی برای رسیدگی به امور مالی و اقتصادی خود از حسابداری کمک می‌گیرد. جالب است بدانید به حسابداری، زبان تجارت هم گفته می‌شود. این حوزه از علم مالی به اندازه‌گیری و ثبت نتایج فعالیت‌های اقتصادی سازمان‌ها می‌پردازد و گزارش‌های لازم را در اختیار مدیران و ذی‌نفعان قرار می‌دهد.

حسابداری خود به زیرشاخه‌های متنوعی تقسیم می‌شود. برخی از مهم‌ترین این زیرشاخه‌ها به شرح زیر هستند:

- حسابداری منابع انسانی

- حسابداری هزینه
- حسابداری مدیریت
- حسابرسی
- حسابداری مالیاتی
- حسابداری مالی
- حسابداری عمومی
- حسابداری صنعتی
- حسابداری حقوق و دستمزد
- حسابداری دولتی

حسابداری منابع انسانی چیست؟

حسابداری منابع انسانی، علمی است که ارزش منابع انسانی در سازمان را بررسی می‌کند و از این طریق به مدیران سازمان کمک می‌کند تا تصمیمات ضروری در خصوص کارکنان را اتخاذ کنند. به عبارت بهتر، به فرایند شناسایی، تشخیص و سنجش اطلاعات منابع انسانی سازمان و تهیه گزارش‌های لازم از این داده‌ها، حسابداری منابع انسانی گفته می‌شود. لازم به ذکر است که گزارش‌های تهیه شده در این فرایند، در اختیار ذی‌نفعان سازمان قرار خواهد گرفت و بسیاری از تصمیمات سازمانی با توجه به این گزارش‌ها اتخاذ می‌شوند.

در حال حاضر گزارش‌های این حوزه به یکی از نیازهای اصلی مدیران سازمان‌ها تبدیل

شده است؛ چرا که مدیران می‌توانند با توجه به آنها، برنامه‌های سازمان را به نحوی تدوین کنند که امکان استفاده حداکثری از نیروی انسانی فراهم شود. همان‌طور که از تعریف این واژه مشخص است، این دانش به نوعی از تلفیق منابع انسانی و حسابداری ایجاد شده است. حسابداری منابع انسانی نوعی مقیاس اندازه‌گیری است که به مدیران سازمان کمک می‌کند تا روش اداره کارکنان سازمان را به صورت دقیق کنترل کنند و باعث مشارکت کارکنان در دستیابی به اهداف سازمان می‌شود.

مدیران یک شرکت با کمک این نوع از حسابداری به ارزش اقتصادی کارکنان سازمان پی می‌برند و سپس در خصوص نحوه سرمایه‌گذاری در نیروی انسانی سازمان تصمیم‌گیری می‌کنند. به همین دلیل گفته می‌شود که این علم تأثیر زیادی در اتخاذ تصمیمات سازمان دارد.

اهمیت حسابداری منابع انسانی

در علم حسابداری، سرمایه به دو نوع سرمایه انسانی و سرمایه غیرانسانی تقسیم می‌شود و حسابداران نیروی انسانی هم کارکنان سازمان را به عنوان یکی از اشکال ثروت معرفی می‌کنند. بنابراین می‌توان فرمول‌های حسابداری را برای ارزیابی و تجزیه و تحلیل تغییرات نیروی انسانی سازمان به کار برد.

در سال‌های اخیر، تعداد شرکت‌های خدماتی در تمام کشورهای دنیا افزایش یافته است. مدیران و مسئولان این شرکت‌ها بیش از هر سازمان دیگری نیاز دارند تا ارزش حقیقی ارائه شده توسط کادر خود را بسنجند. پیدا کردن ابزاری دقیق و کارا برای سنجش این ارزش، تأثیر زیادی در تصمیمات این دسته از افراد خواهد داشت. حسابداری نیروی انسانی همان روش و ابزاری است که مدیران را برای دستیابی به این مهم یاری می‌کند.

مزایای حسابداری منابع انسانی

این نوع از حسابداری مزایای زیادی برای سازمان‌ها به همراه دارد که در ادامه به برخی از مهم‌ترین آن‌ها اشاره می‌کنیم:

- مشخص شدن سطح دقیق بازدهی منابع انسانی در سازمان
- شناسایی سرمایه مورد نیاز برای اختصاص دادن به منابع سازمانی شرکت
- ارائه اطلاعات مهم و ضروری به افرادی که تمایل دارند در سازمان‌های مختلف سرمایه‌گذاری کنند.
- امکان محاسبه نسبت منابع انسانی به منابع غیرانسانی در هر سازمان

- کمک به مدیران سازمان‌ها برای اتخاذ تصمیمات مهم سازمان
- افزایش کارایی و اثربخشی سازمان
- فراهم شدن امکان سنجش و اندازه‌گیری اثربخشی سازمان
- امکان جذب و استخدام نیروهای بهتر و حرفه‌ای‌تر
- امکان طراحی برنامه‌های آموزشی
- امکان طراحی برنامه‌های توسعه فردی

هدف از اجرای حسابداری منابع انسانی در سازمان‌ها چیست؟

هر سازمان (با توجه به استراتژی‌های خود) به دلیل خاصی و برای دستیابی به اهداف مشخصی از حسابداری منابع انسانی استفاده می‌کند. برخی از مهم‌ترین دلایل سازمان‌ها برای استفاده از این نوع حسابداری به ترتیب زیر است:

- تأکید بر اهمیت و ارزش نیروی انسانی سازمان
- جمع‌آوری اطلاعات ضروری در خصوص منابع انسانی سازمان با هدف کمک به مدیریت بهتر و موثرتر آنها
- تأکید کردن بر ارزش اقتصادی نیروی انسانی
- بهبود بهره‌وری و کارایی سازمان
- ارزیابی کارکنان از جنبه‌های مختلف مانند: توانایی، دانش، مهارت، نیاز به یادگیری، آموزش و...
- شناسایی میزان ارزش ایجاد شده در سازمان توسط کارکنان
- اشاره به ارزش منابع انسانی در گزارش‌های مالی سازمان

- شناسایی میزان تأثیر مثبت یا منفی ایجاد شده توسط منابع انسانی روی سایر منابع سازمان
- افزایش ارزش و کارایی کارکنان با کمک اجرای برنامه‌های آموزشی

چطور می‌توان ارزش کارکنان سازمان را سنجید؟

پیش از ارزیابی ارزش کارکنان سازمان باید معاملات و وقایعی که با نیروی انسانی سازمان ارتباط دارند را شناسایی کرد. از جمله این وقایع می‌توان به اخراج، استخدام، جایگزینی، برگزاری دوره‌های آموزشی و... اشاره کرد. رخ دادن هر یک از این وقایع منجر به ایجاد تغییراتی در سازمان می‌شود؛ به عنوان مثال: برگزاری یک کارگاه آموزشی باعث افزایش هزینه‌ها و کاهش منابع مالی سازمان می‌شود اما به ارزش منابع انسانی می‌افزاید. در حالت کلی از روش‌های زیر برای اندازه‌گیری ارزش منابع انسانی

استفاده می شود:

- تشخیص وقایع مرتبط با کارکنان و نیروی انسانی سازمان
- ارزیابی تأثیر مالی این رویدادها بر کارکنان
- تشخیص حساب‌های مرتبط با این حوزه مانند: حساب ارزش شغل، حساب ارزش شاغل، حساب ارزش شغل - شاغل و...

مشکلات پیاده‌سازی حسابداری نیروی انسانی در

سازمان‌ها

شاید تصور کنید که پیاده‌سازی و اجرای این نوع حسابداری به سرعت و سادگی انجام می‌شود اما این‌طور نیست. پیاده‌سازی این روش در برخی از سازمان‌ها به سختی انجام می‌شود؛ چرا که:

- مدیران و هیئت‌مدیره سازمان‌ها با این علم جدید و مزایای آن آشنایی ندارند.
- گردآوری اطلاعات مورد نیاز برای حسابداران منابع انسانی به سختی انجام می‌شود.
- اجرای این روش، هزینه هنگفتی را به سازمان‌ها تحمیل می‌کند. (بسیاری از مدیران تمایلی به صرف هزینه‌های هنگفت برای ارزیابی منابع انسانی ندارند و سازمان‌های کوچک هم بودجه لازم را در اختیار ندارند).
- الگوهای استفاده شده در این نوع از حسابداری، الگوهایی پیچیده و دشوار هستند.
- ممکن است کارکنان سازمان از این طرح استقبال نکرده و برای پیاده‌سازی آن

همکاری نکنند.

• اطلاعات مورد نیاز برای محاسبه و بررسی، در دسترس قرار ندارند.

لازم به ذکر است موارد مذکور تنها بخشی از چالش‌های پیش روی حسابداری نیروی انسانی محسوب می‌شوند.

برای دریافت دمو نرم افزارهای مالی

سخن پایانی

حسابداری منابع انسانی یکی از جدیدترین علوم مربوط به مدیریت سازمان‌ها است. این علم در واقع ترکیبی از دانش حسابداری و منابع انسانی است و ارزش کارکنان سازمان را در قالب گزارش‌های کتبی به مدیران و ذی‌نفعان سازمان نمایش می‌دهد. با کمک این علم می‌توان میزان بهره‌وری کارکنان را افزایش داد و سطح پیشرفت سازمان در راستای دستیابی به اهداف خود را به شکلی دقیق‌تر سنجید.

با این حال، هزینه بالای اجرای آن در سازمان و آشنا نبودن مدیران با این نوع از حسابداری باعث شده تا تعداد سازمان‌هایی که از این روش استفاده می‌کنند، زیاد نباشد.

افرادی که به کار کردن در این حوزه علاقه دارند باید با هر دو علم مدیریت منابع انسانی و حسابداری آشنایی داشته باشند. همان‌طور که اشاره کردیم، این حوزه یکی از علوم

جدید سازمانی محسوب می شود و آشنایی با آن می تواند موقعیت های شغلی فراوانی را
پیش روی شما قرار دهد.

چارگون